

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर - २०२५

द्वितीय वर्ष

सत्र - ४

विषय:- मराठ्यांचा इतिहास (पेशवाई) (HC-402)

100 Marks
Batch - 2020 - 2023

दिनांक : ०८/१२/२०२५

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. ताराबाई-शाहू संघर्षाचा आढावा द्या.
२. पहिल्या बाजीराव पेशव्यांच्या कारकीर्दीचे मूल्यमापन करा.
३. पानिपतच्या तिसऱ्या लढाईला कारणीभूत घटकांची चर्चा करा.
४. पहिल्या माधवरावांच्या कारकीर्दीतील मराठी सत्तेच्या पुर्नस्थापनेच्या प्रयत्नांची माहिती द्या.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. शाहू-कान्होजी आंग्रे यांच्या संबंधाविषयी माहिती लिहा.
२. पहिल्या बाजीराव पेशव्यांच्या कारकीर्दीतील मराठा-निजाम संघर्ष स्पष्ट करा.
३. पानिपतच्या तिसऱ्या लढाईतील मराठ्यांच्या पराभवाची कारणे स्पष्ट करा.
४. सवाई माधवराव पेशव्यांच्या काळातील मराठ्यांच्या उत्तरेकडील राजकारणावर टीप लिहा.
५. तिसऱ्या इंग्रज-मराठा युद्धाबद्दल माहिती द्या.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. स्वराज्याच्या सनदा
२. बारभाई कारस्थान
३. शिवकालीन केंद्रीय प्रशासन व्यवस्था
४. मराठेकालीन शिक्षण पद्धती

Translation in English

Sub: History of the Marathas (Peshwa Period) (HC-402)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Take a brief review of Tarabai-Shahu Conflict.
2. Evaluate the reign of Peshwa Bajirao I.
3. Describe the historical context and factors leading to the Third Battle of Panipat.
4. Examine the efforts made during the reign of Madhavrao Peshwa I to restore the Maratha Power.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Give information about the Shahu-Kanhoji Angre relations.
2. Explain the Maratha-Nizam conflict during the period of Peshwa Bajirao I.
3. What were the reasons behind the defeat of Marathas in the Third Battle of Panipat?
4. Write a note on the Maratha politics in the North during the period of Sawai Madhavrao Peshwa.
5. Give information about the Third British-Maratha war.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. The Charters of Swarajya
 2. Barbhai conspiracy
 3. Central administration during Chatrapati Shivaji's period.
 4. Education system during Maratha period.
-